

سیره اخلاقی صبر و شجاعت حضرت زینب (س) در برابر دشمنان

معصومه مرادی^۱

چکیده

موضوع مقاله درباره روش اخلاقی صبر و شجاعت حضرت زینب است سر چشمه دارد، از حضرت فاطمه سلام الله علیها مادر گرامیشان که دختر از مادرشان الگو برداشته و در تاریخ هر دو برای دفاع از حق و دین اسلام در موقعیت‌های مشابه ولی در مکان‌ها و زمان‌های مختلف در برابر دشمنان متفاوت با صبر و شجاعت ایستادگی کردند. ایشان که دختر امیرالمومنین علیه السلام و حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها هستند یکی از برجسته‌ترین زنان تاریخ است که با صبر و شجاعت و ایمان خویش در برابر دشمنان توانسته پیام عاشورا را زنده نگه دارد و پیام رسان عاشورا باشند.

زندگی ایشان سرشار از درس‌هایی است که تا امروز الهام بخش زندگی انسان‌ها و رسیدن آنها به سعادت . جاودانگی است

کلیدواژه: سیره اخلاقی، صبر حضرت زینب، برخورد با دشمنان

^۱- طلبه سطح دو مدرسه علمیه حضرت زینب علیها السلام

مقدمه

حضرت زینب سلام الله علیها کیست؟ کدامین مسلمان و بانوی مومنه‌ای هست که آن بزرگوار را شناسد؟ حضرت زینب دختر علی و فاطمه خواهر امام حسین و امام حسن (ع) چه کسی است نداند کیست؟ اگر خداوند در کنار آدم همسرش را و در کنار موسی خواهرش را و در جوار عیسی مادرش را و در کنار محمد دخترش را قرار داده در کنار حسین نیز خواهرش حضرت زینب سلام الله علیها را نهاده است. زینب، دختر زهرا، شاهد عاشورا، خواهر هم سرشت حسین علیه السلام است. که این سیره و درس‌ها را از مادر بزرگوارشان آموخته است.

آیا به چشمان خود ندیده‌اید که چگونه مادرش حضرت فاطمه از امام زمانش و همسرش پشتیبانی کرد. یا خطبه‌های حضرت زینب در شام همچون خطبه‌های مادرش در مسجد پیامبر بود. و هر دو با همان آرمان و هدف‌ها فریادشان را با شجاعت و حکمت به همان گونه سرشار از شوق و قیام می‌زدند و دختر از مادر جلوتر بود که اسیر و دربند دشمن و قاتلین خویشان خویش بود و با سخن حق و با توکل به خدا مغلوبشان کرد و در خطبه خود گفت: (خدا ما را کافی است و خوب و کیلی است).^۲

نشانه های از صبر حضرت زینب(س) در برابر دشمنان

یکی از خصوصیات اخلاقی زینب صبر و شکیبایی بود که تاریخ، زنی صبورتر از حضرت زینب را به خود ندیده بود. حضرت زینب صبر و شکیبایی را به خوبی تمرین کرده بود زمانی که مادر حضرت فاطمه سلام الله علیها شبانه امام علی علیه السلام دفن می‌کردند اما زینب باید صبر خویش را برای روز دیگری و اتفاق دیگری ذخیره می‌کرد که برایش مقدر شده بود روز عاشورا روزی که شاهد فاجعه بزرگی بود.

آری حضرت زینب صبر بزرگی داشت که او بود که در شب ۱۹ ماه رمضان وقتی فرق مبارک امام علی در معراج کوفه از هم شکافت شده بود صبری داشتن و صبری که در برابر شهادت امام حسن علیه السلام که به دست جده مسموم شده بود داشت صبر ایشان توصیف ناپذیر بود. که در برابر دشمنان چنین صبر و شکیبایی را داشتند.

بحرانی پیشین ص ۴۳۵، سید محسن الامین، پیشین، ص ۲۳۰ - ۲

- خلاصه ای از آیت الله سید محمد تقی مدرسی، مترجم محمد صادق شریعت، الصدیقه زینب، ۱۳۸۷، چاپ ششم ص ۱، ۲، ۳^۳

. با این حال ،هیچ وقت از مسیر حق منحرف نشد و همواره صبور و مقاوم باقی ماندن

:سخنی از امام زین العابدین علیه السلام در مورد عمه بزرگوارشان

:امام زین العابدین درباره حضرت زینب بعد از آنکه خطبه بزرگی در میان جمعیت زیاد کوفیان خواند فرمود

عمه ! خاموش باش که در آنچه از گذشته باقی است عبرت است و تو _ خدای سپاس _ دانشمندی بی آنکه (>¹دانش آموخته‌ای باشی و فهمی بی آنکه تفهیم شده باشی.)

امام زین العابدین که نسبت به همه به عمه بزرگوارشان نزدیک تر بودند و هر دو شاهد قیام کربلا بودند ایشان با دیدن وحس کردن که عمه شان چگونه در برابر دشمنان شجاعت و بصیرت دارند که با خطبه های کوبنده چهره (واقعی ظلم آشکار کردند چنین درباره حضرت زینب(س)¹

حضرت زینب حامی اهل بیت در قیام عاشورا

حضرت زینب سلام الله علیها که داغ برادر و خویشاوندان خود را دیده بود. باید از زنان و کودکان هم محافظت می کرد در شرایطی که دشمن اردوگاه را به آتش کشیده بود و گوسواره از گوش زنان و دختران خردسال می کشید . حضرت زینب بود که با صبر و استقامت حامی آنها می بود علاوه بر این باید از امام سجاد علیه السلام که در جریان حادثه کربلا به شدت بیمار بود و نمی توانست بجنگد. >⁵ حضرت زینب پرستاری آن حضرت را بر >عهده داشت. >⁶

که امروزه یک روز از تقویم را به خاطر صبر و استقامت حضرت زینب در کربلا و روز عاشورا و پرستاری از حضرت سجاد علیه السلام روزی را که متولد شده اند به نام روز پرستاری نامگذاری کرده اند

.وایشان با تدبیر و شجاعت ، مانع از خاموش شدن پیام عاشورا شدند

شجاعت حضرت زینب سلام الله علیها

شجاعت حضرت زینب ، این ویژگی را می توان در قیام عاشورا به خوبی احساس کرد که حضرت زینب با داغدار بودنشان چگونه در مقابل یزید شامیان و کوفیان ایستادگی کرد. خطبه و سخنرانی کوبنده را انجام داد که توانست با این سخنرانی پیام کربلا را به گوش همه برساند و یاد کربلا و شهدای کربلا را زنده نگه دارند که اگر زینب نبود کربلا هم نبود

بلاغت حضرت زینب سلام الله علیها

دانش گسترده، حکمت و افر، سخن درست، بیان نافذ، زبان فصیح.... تمام آن چیزهایی است که عنصر بلاغت >حضرت زینب را تشکیل می دهند.⁷

یکی دیگر از نشانه‌های داشتن بلاغت حضرت زینب سخنرانی‌های کوبنده و کلمات نافذ او در کوفه بود که حذیم اسدی می گفت: (به خدا هیچ مخدره ای سخنورتر از او ندیده ام، او چنان سخن می گفت و خطابه ایراد حضرت زینب (س) که از کودکی تحت تربیت پیامبر >می کرد که انگار از زبان علی (ع) بر می خواست.⁸ (ص)، امام علی (ع) و حضرت زهرا (س) قرار گرفته و به علم و معرفت عمیقی دست یافته است. توانسته چنان سخن . بگویند که انگار پدر بزرگوارشان سخن می گویند

و خطبه های ایشان در کوفه شام در برابر دشمنان، گواهی بر تسلط کامل بر قرآن، تارخ و فصاحت زبان است

نتیجه گیری

حضرت زینب نمونه‌ای کامل از زن مسلمان است در برابر سختی‌ها و دشمنان، با ایمان، شجاعت، صبر و بلاغت ایستادگی کرد. زندگی ایشان الگویی برای همه انسان‌هاست تا در راه حق، از هیچ تلاشی فروگذار نکنند.

ایشان نه تنها پیام‌رسان کربلا بودند بلکه الگویی برای تمام آزادگان تاریخ به حساب می‌آیند که ایشان با سخنانی کوبنده خود قیام امام حسین علیه السلام را جاودان ساخت.

حضرت زینب سلام الله علیها با صلابت و آگاهی خود نشان داد که نقش زنان در تاریخ اسلام فراتر از آن چیزی است که بسیار تصور می‌کنند. او نه تنها در دل حوادث حضور داشت، بلکه به عنوان یک رهبر فکری و معنوی مسیر روشننگری را ادامه داد. شخصیت والای او، هم در قامت یک دختر، خواهر، مادر و هم به عنوان یک پیام‌آور جایگاه بی‌نظیری در تاریخ اسلام دارد بدون شک، زندگی نامه حضرت زینب سلام الله علیها همواره در تاریخ اسلام به عنوان نماد ایثار و مقاومت درخشان خواهد ماند.

یاد و خاطره او را نه تنها در دل شیعیان، بلکه در دل تمام آزادگان جهان زنده خواهد ماند، چرا که او نمونه بی‌نظیری از ایثار و فداکاری بود که راه حقیقت را به همگان نشان داد.

>پیام حضرت زینب سلام الله علیها تا ابد در دل تاریخ باقی خواهد ماند (ما رایت الا جمیلاً)¹

من جز زیبایی چیزی ندیدم

اتفاقاتی که در کربلا رقم خورده از نظر حضرت زینب زیبایی‌های بود که تا به حال ندیده که خواست خداوند بوده است

منابع

مقدمه: آیت الله سید محمد تقی مدرسی، مترجم محمد صادق شریعت، الصدیقه زینب، ۱۳۸۷، چاپ ششم ص

۱، ۲، ۳

۱)

آیت الله سید محمد تقی مدرسی، مترجم محمد صادق شریعت، الصدیقه زینب، چاپ ششم، ص ۵ و ۶ (۲)

آیت الله سید محمد تقی مدرسی، مترجم محمد صادق شریعت، الصدیقه زینب، چاپ ششم، ص ۶ (۳)

بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۱۶۴، چاپ دوم، تهران (۴)

مازندرانی، ابن شهر آشوب، مناقب آل ابی طالب، نجف، مطبعه الحیدریه، ج ۳، ص ۲۶۰ و طبرسی، احمد بن علی، (۵)

الاحتجاج، دار النعمان ج ۲، ص ۲۹ و ابن اثیر، الکامل بیروت، دار صادر، ۱۳۸۵، ج ۴، ص ۷۹

یعقوبی، تاریخ یعقوبی، ترجمه محمد ابراهیم آیتی، تهران علمی فرهنگی، ۱۳۷۱، چاپ ششم، ج ۲، ص ۱۸۰ (۶)

آیت الله سید محمد تقی مدرسی، مترجم محمد صادق شریعت، الصدیقه زینب، ۱۳۸۷ چاپ ششم ص ۳۶ (۷)

بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۱۶۲